

Correctievoorschrift HAVO

2010

tijdvak 2

Nederlands

tevens oud programma

Nederlands

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de *Regeling beoordeling centraal examen* vastgesteld (CEVO-09.0313, 31 maart 2009, zie www.examenblad.nl).

Deze regeling blijft ook na het aantreden van het College voor Examens van kracht.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Examens.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de *Regeling beoordeling centraal examen* van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 44 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

1 *Tekst met vragen*

1.1 Bij de beoordeling van antwoorden op open vragen worden, gelet op de aard van de opgaven, geen punten afgetrokken voor spelfouten. Voor idiomatische en grammaticale oneffenheden geldt hetzelfde, tenzij het antwoord er minder juist of zelfs fout door wordt.

1.2 Bij enkele open vragen wordt aangegeven dat de kandidaat zich aan een bepaalde antwoordlengte moet houden. Indien de kandidaat bij een dergelijke vraag een antwoord geeft dat inhoudelijk *volledig goed* is en dat *strikt, dus zonder enige overschrijding*, binnen de gegeven antwoordlengte valt, wordt daarvoor een extra deelscore van 1 scorepunt toegekend.

1.3 Voor alle open vragen met een maximum aantal woorden geldt: indien een kandidaat een vraag herhaalt alvorens hij/zij tot een antwoord komt, worden de woorden tot aan het eigenlijke antwoord (conform het beoordelingsmodel) niet meegeteld.

2 Samenvatting

2.1 De beoordeling van de samenvatting geschiedt aan de hand van een overzicht van de *in de opdracht gevraagde* informatie-elementen.

2.2 Bij het toekennen van scorepunten aan de informatie-elementen dient gelet te worden op de inhoud, samenhang en formulering:

- Inhoud: de informatie-elementen dienen inhoudelijk correct te worden weergegeven.
- Samenhang: indien de kandidaat een aantoonbaar onjuist verband legt tussen twee informatie-elementen, dient aan één van beide, afhankelijk van de gemaakte fout, geen punten te worden toegekend.
- Formulering: de weergave van de informatie-elementen moet begrijpelijk zijn voor een lezer die de uitgangstekst niet kent.

2.3 De aftrek voor incorrecte formuleringen en onjuist taalgebruik in de samenvatting bedraagt maximaal 4 scorepunten. Onder incorrecte formuleringen en onjuist taalgebruik moet worden verstaan: fouten tegen de regels voor interpunctie, voor het gebruik van hoofdletters, voor zinsbouw, voor spelling, voor woordgebruik en voor woordvolgorde.

Deze aftrekregeling dient als volgt te worden toegepast:

voor fouten tegen de regels voor *interpunctie*:

1 fout of 2 fouten - 0

3 of meer fouten - 1

voor fouten tegen de regels voor de *overige categorieën*:

1 fout of 2 fouten - 1

3 of 4 fouten - 2

5 of 6 fouten - 3

7 of meer fouten - 4

Fouten die herhaald worden, moeten gerekend worden als afzonderlijke fouten.

Bij de beoordeling van de spelling dient uitgegaan te worden van de spelling volgens de Woordenlijst Nederlandse Taal (het Groene Boekje) van 2005.

Deze aftrekregeling geldt onverkort voor alle kandidaten.

2.4 Het is de kandidaat toegestaan het genoemde maximumaantal woorden in de samenvattingsopgave met 10% van het aantal toegestane woorden te overschrijden. Indien door de kandidaat het aantal toegestane woorden met meer dan 10% wordt overschreden, worden voor de grotere overschrijding per vijf woorden 2 scorepunten afgetrokken. Zie verder het beoordelingsmodel.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt één punt toegekend.

Tekst 1 Hij is jong en hij leest (niet)

1 D

2 maximumscore 3

- De zelfstandig werkende leerling / de leerling in het studiehuis greep niet meer naar het boek 1
- maar koos voor het gemak van het (snel opkomende) internet 1
- een volledig goed antwoord, niet langer dan 25 woorden 1

Opmerking

Als wordt geantwoord "Hij werd apathisch voor lezen" mag één punt worden toegekend.

3 B

4 maximumscore 1

Juiste antwoorden zijn (één van de volgende):

- "Volgens huisfilosoof van 'nrc.next', Rob Wijnberg, is de jongere van tegenwoordig afkerig van het nieuws, omdat hij de deskundigheid van de journalistiek wantrouwt." (regels 132-136)
- "De hoofdschuldige aan de apathie is de informatieoverload, waar wij dag in dag uit mee te kampen hebben." (regels 142-145)

5 maximumscore 1

"Hij weet hoe die werken en realiseert zich dat de waarheid die de journalistiek vertelt, relatief is." (regels 183-186)

6 maximumscore 2

- Jongeren hebben onvoldoende wantrouwen jegens veel van hun informatiebronnen / Jongeren zijn niet opgegroeid met onafhankelijke, kwalitatieve journalistiek 1
- een volledig goed antwoord, niet langer dan 15 woorden 1

7 D

8 B

9 C

10 A

Vraag	Antwoord	Scores
11	D	
12	C	
13	B	
14	maximumscore 3	
	<ul style="list-style-type: none"> Volgens tekstfragment 2 moeten media/kranten jongeren tonen/leren wat vrije/onafhankelijke journalistiek is / wat de normen en waarden van de vrije journalistiek zijn / wat kwaliteit is 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Volgens de tekst 'Hij is jong en hij leest (niet)' moeten kranten jongeren helpen informatie/prikkels (vanuit andere media) te verwerken / moeten kranten een verlengstuk van andere media zijn 	1
	<ul style="list-style-type: none"> een volledig goed antwoord, niet langer dan 40 woorden 	1
15	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> De deskundigheid van de journalistiek wordt gewantrouwd 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Door de informatieoverload is er steeds minder interesse in het nieuws / apathie onder jongeren vanwege informatieoverload 	1
16	maximumscore 1	
	alinea 4	
17	maximumscore 1	
	alinea 9	
18	D	
19	D	
20	maximumscore 1	
	aanbeveling	
21	B	

Tekst 2 Regels voor de praatzieke burger

In een goede samenvatting (maximumscore 17 punten) moeten de onderstaande informatie-elementen opgenomen zijn. Om de scores van de samenvatting per onderdeel te kunnen verwerken, zijn deze afzonderlijke informatie-elementen doorgenummerd.

22.1 maximumscore 2

(reden om het vrijuit spreken ter discussie te stellen)

- Het vrijuit spreken staat ter discussie omdat 1
- niet duidelijk is waar de grens ligt (aan vrijuit spreken) /
niet duidelijk is wat wel en niet gezegd kan worden 1

Opmerkingen

*Geen punten toekennen aan formuleringen die ontleend zijn aan alinea 1.
Geen punten toekennen als alleen voorbeelden uit alinea 2 genoemd worden (beledigen om geloof, seksuele voorkeur etc.).*

22.2 maximumscore 6

(visie Domela Nieuwenhuis en vier uitgangspunten)

- Door Domela Nieuwenhuis werd vrijuit spreken gezien als een van de hoogste principes (in het menselijk bestaan) 1
- De (vier) uitgangspunten van zijn visie waren 1
- vier van de volgende vijf: 4
 - burgers moesten hun meerderen durven aanspreken op fouten met als doel de maatschappij te verbeteren / de burger moest het als zijn plicht zien om vanuit een ondergeschikte positie openlijk de waarheid te spreken
 - wat iemand zegt, moest redelijk en verstandig zijn
 - gezag van bovenaf of buitenaf moest worden verworpen
 - oordelen moesten berusten op waarneming
 - het individu was de beste basis voor een goede samenleving (en mocht niet beperkt worden)

22.3 maximumscore 2

(ontwikkelingen gezagsverhoudingen)

- Vroeger was er sprake van verticale (en vanzelfsprekende/glasheldere/ duidelijke) gezagsverhoudingen 1
- tegenwoordig zijn de gezagsverhoudingen horizontaal (iets tussen burgers onderling) 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

22.4 maximumscore 3

(drie consequenties voor het vrijuit spreken)

- *drie van de volgende vier:* 3
 - Het vrijuit spreken is steeds minder gebonden aan spelregels.
 - Vrijuit spreken is vooral iets tussen burgers (en groepen burgers) geworden.
 - Het zoeken naar waarheid speelt nauwelijks een rol.
 - Steeds meer mensen zeggen wat ze denken.

22.5 maximumscore 3

(maatschappelijk probleem en ontstaan daarvan)

- Hierdoor 1
- doet zich een maatschappelijk probleem voor 1
- De democratie kan gevaar lopen / er bestaat het risico voor haatdragende taal door kwaadwillende mensen 1

22.6 maximumscore 1

(aanbeveling)

- *één van de volgende:* 1
 - Spelregels (voor het vrijuit spreken) zijn nodig om de democratie veilig te stellen.
 - Spelregels (voor het vrijuit spreken) zijn nodig om de schade binnen de perken te houden.

22.a Regeling met betrekking tot incorrecte formuleringen en onjuist taalgebruik in de samenvatting

Voor fouten met betrekking tot incorrecte formuleringen en onjuist taalgebruik kunnen in totaal maximaal 4 hele scorepunten worden afgetrokken. De toepassing van deze aftrekregeling kan overigens nooit leiden tot een negatieve score bij deze samenvattingsopgave. De minimumscore voor de opdracht is 0 punten.

Zie de Vakspecifieke regel 2 voor exacte aanwijzingen omtrent aftrek.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

22.b Regeling met betrekking tot woordgrensoverschrijding van de samenvatting
 Voor de eerste overschrijding met 20 woorden dienen geen scorepunten te worden afgetrokken. Voor elke volgende overschrijding dienen per 5 woorden steeds 2 scorepunten te worden afgetrokken tot een maximum van 16 scorepunten.

De toepassing van de aftrekgeregeling kan overigens nooit leiden tot een negatieve score bij deze samenvattingsopgave. De minimumscore voor de opdracht is 0 punten.

Schematisch:

201 - 220: 0 scorepunten aftrek;

221 - 225: 2 scorepunten aftrek;

226 - 230: 4 scorepunten aftrek;

231 - 235: 6 scorepunten aftrek;

236 - 240: 8 scorepunten aftrek;

etcetera, tot een maximale aftrek van 16 punten.

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per school in het programma WOLF.
 Zend de gegevens uiterlijk op 25 juni naar Cito.

6 Bronvermeldingen

tekst 1 naar: Joost de Vries, De Groene Amsterdammer, 20 maart 2009

tekst 2 naar: Marli Huijer, Trouw, 6 december 2008

tekstfragment 1 naar: Willem van der Oest en Roland Pelle, Alleen media die jongeren kwaliteit bieden, hebben toekomst, de Volkskrant, 10 januari 2009

tekstfragment 2 naar: Willem van der Oest en Roland Pelle, Alleen media die jongeren kwaliteit bieden, hebben toekomst, de Volkskrant, 10 januari 2009